

عنوان مقاله:

آبخیزهای شمال کشور، کانون بحران های آبی

محل انتشار:

اولین همایش علمی تحقیقی مدیریت امداد و نجات (سال: 1381)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسنده:

محمد امینی - دانشجوی

خلاصه مقاله:

طی سی سال (1335-1365) نیمی از مساحت جنگلهای شمال تغییر کاربری داده شده و از فهرست جنگل خارج گردید (از 3/6 به 1/8 میلیون هکتار). مطابق برآوردهای جهانی، در صورت تداوم روال جاری در بهره برداری از منابع آب و خاک، تا سال 2025 رطوب خاک های کشور نسبت به ابتدای سال 2000 بطور متوسط 20 درصد کاهش خواهد یافت. میزان فرسایش و جابجایی خاک در آبخیزهای شمال ایران حدود 130-180 میلیون تن در سال است. از نظر جمعیت های انسانی، قریب به 15 درصد از جمعیت روستایی کشور در 3/5 درصد از سهم شمال از مساحت کل کشور استقرار یافته اند. به عبارت دیگر، این ناحیه چهار برابر ظرفیتی که دارد جمعیت را در خود جای داده است. همچنین 10/5 درصد جمعیت کشور در آن محدوده زندگی میکنند. فشردگی جمعیت در استان های شمالی بسیار زیاد و 2/5 برابر میانگین تراکم کشور است و در برخی مناطق (بابلسر، آمل، نول و محمودآباد) این نسبت به 5 برابر نیز می رسد. هفتاد درصد این جمعیت در نوار پایین و مابین بند آبخیزهای شمال مستقر هستند. لذاست که حداقل یک سوم مساحت جنگلهای شمال به جنگلهای مخروبه تبدیل شده اند. از آنجایی که در بسیاری از نواحی، این جنگلها در اراضی کم شیب تر واقع شده اند، اغلب در معرض تغییر کاربری به کشتزار و باغ هستند. این جمعیت با نرخ رشد فزاینده موج بتغییر کاربری های متعدد و دستکاری در طبیعت شده زمینه وقوع رانش و جاری شدن رواناب و سیل های کوچک و بزرگ را فراهم نموده است. آمارهای سیل های اخیر رابطه مستقیم افزایش جمعیت، تخریب منابع و وقوع سیلاب را نشان می دهند. جنگل نشینان همچنین بطور سنتی به کشاورزی و دامداری اشتغال دارند. آنها بطور متوسط 2/5 برابر ظرفیت مراتع، دام را بصورت های متحرک و نیمه متحرک نگهداری می کنند که علاوه بر چراندن خارج از فصل و انهدام مراتع، در زمان ییلاق و قشلاق و نیز زمان استقرار در محل، تعلیف نهالهای طبیعی جنگلی آتیه جنگل را نیز با خطر فقدان تجدید حیات طبیعی روبرو می سازند. شایان ذکر است با این مقدار تلفات نهال می توان در هر سال نیم میلیون هکتار جنگل را نهالکاری نمود. در نظام بهره برداری طرحهای جنگلداری نیز می زا برداشت، مازاد بر ظرفیت جنگل بوده است. کمبود اراضی برای دفن زباله های شهری، آل-ودگی آب های سطحی و زیر زمینی، حذف عناصر گیاهی و جانوری و پرندگان از چرخه های طبیعی، نمود آفات و بیماری های گیاهی جدتید از جمله پیامدهای استقرار تعداد بیش از ظرفیت نابسامان جمعیت، نیز بهره برداری بی رویه و غلط از پهنه یک هزار کیلومتری خزر است. یکی از راهکارهای اصلاح و کنترل اموری که پاره ای از آنها بطور خلاصه مورد اره قرار گرفتند و نیز پیشگیری از بحرانهای اجتماعی و طبیعی آبی، تاسیس پایگاهی برای توسعه تحقیقات و پژوهشهای مرتبط با جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی در شمال کشور است. تا ضمن پیش بینی مکان و زمان وقوع بحران های طبیعی و اجتماعی مرتبط با تخریب منابع، خدمات امدادی را بطریق مطلوب تر ارائه و با ثبت و ضبط مستمر دادهها در پایگاه اطلاعاتی، امکان تحلیل موقعیتهای فراهم آید و مدیریت پایدار اعمال گردد.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/8376>

